

Bells i desconeguts

Potser un dels països europeus més exigents, innovadors i interessants dins de la música popular del continent és Itàlia, molt per damunt de la resta dels països, mantenint una «entente» musical amb el front avassallador anglo-americà. Malgrat el seu desenvolupament musical, ací entre nosaltres hi ha encara un gran desconeixement d'una part importantíssima de la música popular italiana, de la part potser més interessant, mentre ens arriba la producció més inequívocament «digerible».

Va haver-hi una època en què els grans monstres de la cançó italiana triomfaven al nostre país i, fins i tot, alguns gravaven en català; era el moment del Domenico Modugno i la Rita Pavone, la Mina i la Milva, dels Claudio Villa... Aquella gran etapa daurada de la cançó italiana no tornaria a repetir-se entre nosaltres en les dècades següents.

Després, uns altres cantants han provat sort, i alguns han repetit l'èxit dels seus antecessors, però mai més com aquella selecció d'or dels feliços seixanta.

Una part importantíssima de la cançó italiana, aquella que podríem definir com de «cantautor» amb tota l'ambigüitat que comporta aquest terme, perquè tan cantautor seria Domenico Modugno com Franco Battiato (o ací, entre nosaltres, el Titi com Serrat, posem per cas), aquella que porta «una política d'autor», tot un sector fonamental de la cançó italiana, per no presentar unes «garanties comercials» d'eixida, s'ha trobat amb la indiferència i la ignorància dels promotors discogràfics espanyols i les multinacionals filials, que han preferit no editar-los a «perdre diners».

Mentre els cantautors francesos malament o bé han anat introduint-se en el nostre mercat, editant els seus discos amb una certa regularitat, els seus companys italians s'han trobat amb el desconeixement general del gran públic, i els pocs casos en què han aconseguit introduir-se en el mercat espanyol han topat amb la ineptitud dels gerents discogràfics locals, que han intentat «col·locar-los» al mateix nivell que editaven un disc de la Raffaella Carrà o de Mattia Bazar, noms

La cançó d'autor italiana és una «il·lustre desconeguda» entre nosaltres. L'escassa o nul·la edició dels seus discos al nostre mercat ha fet possible aquest buit musical injustificable.

Carles Gàmez

reïxits de la música italiana entre nosaltres.

En aquesta «altra música» alguns dels cantautors espanyols més famosos han trobat moltes de les «fonts d'inspiració»: el cas d'un Víctor Manuel, que adaptarà literalment l'èxit de Francesco de Gregori, *Banana republic*, o el d'Ana Belén o de Patxi Andión, cantant alguns dels èxits de Luccio Dalla... D'altra banda, resulta paradoxal i desconcertant la política de les multinacionals discogràfiques entre nosaltres, que publiquen de tant en tant algun disc d'aquests cantautors en pla edició-Guadiana: apareixen com a «opera prima», quan quasi tots tenen una discografia abundant. Imaginem-nos que a

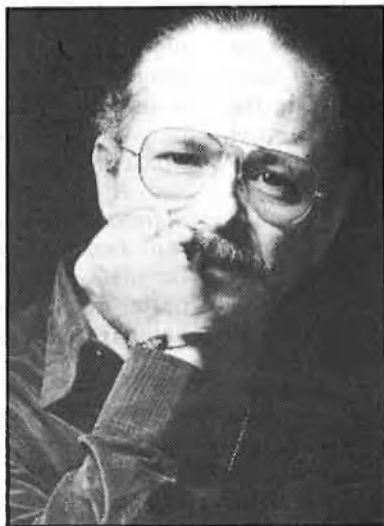
hores d'ara isqués per primera volta un disc de Leo Ferré o Jacques Brel...

Potser un dels patriarques dels cantautors italians, deixant de banda el cas d'un Modugno, és Gino Paoli, un cantant que continua en plena activitat (més de vint-i-cinc anys cantant), i que darrerament ha tret un disc en directe, amb una de les dives de la cançó italiana, Ornella Vanoni, enregistrat durant la seua gira conjunta a l'estiu passat per les ciutats italianes. Gino Paoli entre nosaltres ha estat conegut popularment per ser el cantat (i l'autor) d'una de les cançons-hits dels anys seixanta, *Sapor di sale*, petita obra mestra dins

de les coordenades de la cançó estiuenca.

De Gino Paoli caldria dir que ha estat l'introduïdor de l'obra serratina entre el públic italià, a través de les seues versions. És l'englobat, per l'origen geogràfic, dins de l'«Scuola di Genova» juntament amb altres cantants italians (Bruno Lauzi, Sergio Endrigo, Umberto Bindi, Luigi Tenco i Fabrizio de Andrè), tots ells d'estils i actituds molt diferents, amb l'únic denominador comú de la seua ascendència lligur. No podem pararnos a ressenyar cada un d'aquests cantants, tots ells noms ineludibles a l'hora de fer un balanç de la música italiana d'aquests vint-i-cinc anys darrers. No obstant això, hauríem de

D'esquerra a dreta, Lucio Dalla i Francesco de Gregori, Gino Paoli i Angelo Branduardi.

citar la figura de Luigi Tenco, cantant malauradament desaparegut durant la celebració del Festival de San Remo de 1967, que es suïcidaria davant la corrupció del certamen, com a protesta, en un gest últim i desesperat. Tenco fou un dels grans renovadors de la cançó popular italiana. Els seus temes avui resten com a peces clàssiques i han estat interpretades per la plana major de la cançó italiana. El seu exemple de dignificació de la «cançó lleugera» servirà de punt referencial per a tota la cançó posterior. En memòria seua la ciutat de San Remo crearà el premi «Luigi Tenco», concedit cada any a la millor obra musical feta pels cantautors d'arreu del món (recordem que

aquest premi, entre d'altres, ha estat atorgat a Leonard Cohen, Lluís Llach, Jacques Brel, Vinicius de Moraes, Silvio Rodríguez...).

Un altre «històric» de la cançó d'autor italiana és Enzo Jannacci, milanès, un dels grans heterodoxos i agitadors de la història recent de la música de la península. Cantant que podríem situar (sobretot inicialment) dins de la cançó-cabaret-cívic, igual que Giorgio Gaber. Durant molt de temps col·laborarà amb Dario Fo, produint alguns dels espectacles més satírics i demolidors de la naixent Itàlia del boom. Una part de la seua obra musical, l'ha interpretada en dialecte milanès, reflectint a través de les seues cançons el paisatge social de

la populosa i industrial capital de la Llombardia, una ciutat físicament més semblant a qualsevol població suïssa, i que coneix l'èxode massiu d'un sud subdesenvolupat i àrab. Com a nota, ací entre nosaltres, una de les seues cançons coneixerà un gran èxit interpretada per La Trinca (*Ho visto un re*) i cinematogràficament vam poder contemplar-lo al film de Marco Ferreri *L'Udienza*.

Aquest «who is who» epidèrmic sobre la cançó d'autor italiana inevitablement hauria de citar tot el que s'ha denominat «moviment de la Nuova canzone», noms que no pertanyen a cap moviment unitari musical, bastant diversos entre ells, amb l'única nota comuna de la seua contempo-

Renato Zero.

ranèitat, com ara el d'un Eodardo Bennato, Angelo Branduardi, Lucio Dalla, Francesco de Gregori, Antonello Vendetti, Paolo Conte... Fa unes setmanes actuava en un programa de la TVE, Angelo Branduardi, un dels grans renovadors.

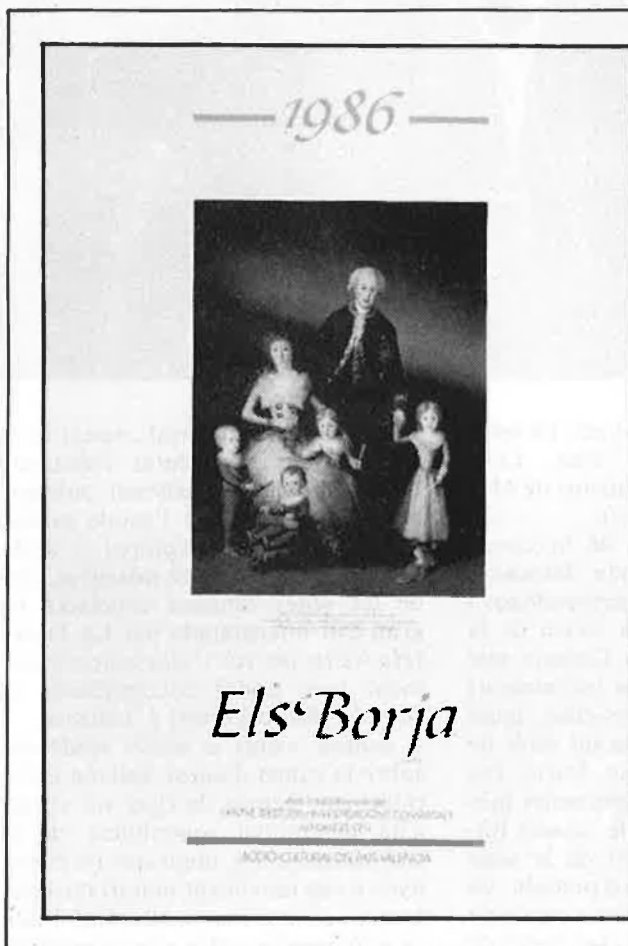
Lucio Dalla, bolonyés, és un altre dels grans noms de la música actual italiana i europea; inclassificable musicalment, la seua obra no correspon al clixé música-cantautor; amb una forta base *jazzística*, Dalla és un d'aquests estranys personatges que a

penes coneixen un instrument s'atreveixen a tocar-lo. Còctel sorprenent on desfilen de les balades més serenes als ritmes trepidants del roc. Ha immortalitzat la seua figura amb el seu permanent barret de llana.

L'altra *superstar* dels cantautors actuals italians és Francesco de Gregori, cantant que, com tots els altres, podríem situar a l'esquerra (quan no a l'esquerra més radical); d'una gran sensibilitat, és possiblement el més carismàtic de l'actual música italiana. Com Dalla, ha estat un testimoni sonor de la recent història italiana; els moments crucials («La notte di San Lorenzo», sobre els últims dies de l'ocupació alemanya; «Titanic», sobre la tragèdia del transatlàntic britànic, contada a través dels diferents grups socials de la tripulació; «Festival», sobre el suïcidi de Luigi Tenco, o sobre la figura de Pasolini en el seu darrer disc). Amb Lucio Dalla protagonista un dels duos musicals més sorprenents, realitzà una llarga gira i actuà en grans auditoris, llocs reservats fins aquell moment a les estrelles del roc. D'aquella gira històrica s'enregistrà un àlbum fonamental, *Banana Republic*, amb temes dels dos grans cantautors.

Paolo Conte, natural d'Asti, home-piano, «rodejat d'impressionants senyores, balancejant-se a l'aire d'una milonga típica dins d'un cafe-bar...». Aquesta podria ser la imatge típica d'aquest cantautor atípic, tal com ens apareix al seu àlbum *Gelato al limone*; Hemingway i Duke Ellington, Jazz, Copacabana i Harlem; referències inevitables a l'hora de parlar-ne. Un paisatge de baobabs i palmeres al Piemont.

Fora de l'ona típica del cantautor, més prop del roc espectacle i de la revista, ens apareix la figura de Renato Zero, cantautor romà, amb un públic heterogeni i interclassista, des dels adolescents a les mares i tietes (un cas similar al nostre Miguel Bosé). Jugant al paper de la disfressa i l'ambigüitat (sense caure en el transvestisme), ha estat una de les grans sorpreses musicals de la música italiana del final dels setanta. Una de les seues cançons-banderes, «Triangolo», ens explicaria les virtuts del «menage a trois»... Espectacular i multicolor, els *shows* de Renato Zero («Zerolandia») deambulen entre llampecs del *gay-power* i discursos messiànics i pacifistes... □

ELS BORJA

Calendari 1986

Acció Cultural del País Valencià

En homenatge a una família de valencians universals

8 reproduccions a tot color, amb un text explicatiu de l'historiador Pere M. Orts

De venda a llibreries i quioscs

Distribueix: Sendra. Tel. (96) 366 45 85

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Moratín, 15, porta, 8a. 46002-València.

Tel. (96) 351 17 27